

Veileder for samarbeid mellom SINTEF og NTNU om instituttstipendiatorordningen

(Fastsatt av NTNU og SINTEF 21.11.2022)

Bakgrunn

Ordningen med rekrutteringsstillinger i instituttsektoren (STIPINST) ble etablert av Kunnskapsdepartementet (KD) i 2016 for å bedre utnyttelsen av instituttsektorens kapasitet til rekruttering. Gjennom ordningen tildeler Forskningsrådet for tiden 45 rekrutteringsstillinger direkte til forskningsinstituttene.

En hovedinnvending mot STIPINST ordningen er at ph.d.-utdanningen er en *utdanning*, og tilligger UH-sektorens kjernevirksomhet. Ordningen kan oppfattes som å undergrave skillet mellom institutter og UH-institusjoner når det gjelder utdanning. Det er bare UH-institusjonene som er akkreditert for å tildele en ph.d.-grad. Instituttene er avhengige av formelt samarbeid med en UH-institusjon for at stipendiatene som arbeider ved et institutt skal kunne avlegge graden.

Forskningsrådet foreslo å endre ordningen til en ny modell, hvor stipendiatene tildeles instituttsektoren etter søknad. I forslaget måtte følgende forutsetninger være til stede for å være søknadsberettiget:

- Stipendiaten skal knyttes til et etablert, forskningsrådsstøttet prosjekt der instituttet er prosjekteier.
- Det skal være et formelt samarbeid mellom instituttet og en gradsgivende UH-institusjon og stipendiaten skal tas opp på et ph.d.-program.
- Stillingene skal rettes mot spesifikke forskningsfelt og -tema innenfor matematikk, naturvitenskap og teknologi der Norge har særskilte rekrutteringsbehov.

Forskningsrådet forslag til ordning ville sikret at kravet formelt samarbeid med en UH-institusjon er innfridd allerede før stipendiaten blir tilsatt. I og med at instituttet må søke om stipendiat til prosjekter som har forskningsrådsstøtte, garanteres dessuten tilknytning til et kvalitetssikret og faglig sterkt prosjekt.

KD har vurdert STIPINST ordningen i tilknytning til arbeidet med "En helhetlig instituttpolitikk", og konkluderer med å beholde dagens modell. Om Forskningsrådets reviderte forslag er KD usikker på hvordan det kan prioriteres mellom søknader som skal knyttes til allerede innvilgede prosjekter i Forskningsrådet.

Vurderinger

NTNU og SINTEF erkjenner at det er utfordringer knyttet til STIPINST ordningen, men mener det vil være en fordel for NTNU, SINTEF og for samarbeidet at man får ordningen til å fungere så godt som mulig slik den nå er utformet. Eventuelt samarbeid om å jobbe for å endre ordningen hører naturlig inn under samarbeidsavtalens punkt om rammebetingelser.

Det foreligger p.t. ikke en anbefaling eller avtale mellom NTNU angående samarbeidet om STIPINST. NTNU og SINTEF mener at en omforent veileder vil være en hensiktsmessig måte å håndtere samarbeidet om STIPINST ordningen på.

En av utfordringene med STIPINST ordningen er den korte tiden fra stillingene tildeles til ph.d. stipendiatene skal være i gang. Organisasjonene har ikke vært forberedt på å håndtere dette i forbindelse med STIPINST tildelingene så langt. Av den grunn har planlegging og oppstart til dels vært preget av hastverk og begrenset handlingsrom. Dette er selvfølgelig uheldig for alle impliserte. Det er behov for konkrete tiltak som sikrer gode prosesser.

Oppfølging:

- SINTEF og NTNU samarbeider om å forhåndsutvikle et sett av STIPINST-prosjekter som kan startes opp raskt og ryddig når nye stipender tildeles.
- Prosjektene kan være tilknyttet et etablert forskningsrådsstøttet prosjekt eller senter, der det er aktuelt.
- Det bør utvikles planer for flere ph.d. prosjekter enn det som forventes tildelt, slik at det er fleksibilitet, f.eks. hvis noen av prosjektene ikke lar seg realisere innenfor det tidsrommet som er til rådighet.
- Prosjektene må legge Forskrift for graden philosophiae doctor (PhD) ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) - Lovdata til grunn i planlegging av prosjekter. Opptak til doktorgradsprogram vil skje i henhold til ph.d.-forskriften, og søknad sendes innen 3 måneder etter ansettelse som instituttstipendiat.
- Rettighetene til STIPINST-kandidatens arbeid reguleres enten av partenes IP-policy eller samarbeidsavtalen som regulerer prosjektet STIPINST-kandidatens arbeid inngår i.
- Kostnad og finansieringsplan utarbeides i henhold til anbefalt praksis for kostnadsberegning for veiledning og opphold for ph.d.-kandidater ved gradsgivende UH-institusjon Forskerutdanning - Universitets- og høgskolerådet (uhr.no) og spesifiseres i doktorgradsavtalen del C.
- Planene for ph.d. prosjektene bør, så langt som praktisk mulig, avklare relevante forhold før ansettelse som instituttstipendiat. Det vil variere fra prosjekt til prosjekt hva som kan planlegges på forhånd og hva som må håndteres når tildelingene er kjent.
- Forhold som må avklares på forhånd:
 - a) Ph.d. prosjektets formål, tematikk og innretning
 - b) Planlagt ansettelsessted (NTNU eller SINTEF)
 - c) Hovedveileder og aktuelle medveiledere
 - d) Hvilket Ph.d. program og institutt ved NTNU prosjektet og kandidaten skal være tilknyttet.
 - e) Håndtering av residensplikt ¹
 - f) Kostnader og finansieringsplan (inklusive håndtering av differanse mellom kostnader gitt ved TDI modellen og tildelt stipend hvis stipendiaten ansettes ved NTNU)

Andre forhold som bør avklares på forhånd:

¹ Reglene er tydelige i phd-forskriften, men noen fakulteter har utfyllende retningslinjer når det gjelder residensplikt)

- g) Faglig hovedkontakt ved SINTEF (typisk forsker, seniorforsker eller sjefforsker)
- h) Ansvarlig leder ved SINTEF (typisk forskningsleder eller forskningssjef)
- i) Aktuelle ph.d. kandidater (hvis man har noen)
- j) Prosjekt(er), strategiske satsinger, Gemini-senter, mv. kandidaten vil være knyttet til

For å operasjonalisere dette utvikles og oppdateres en felles oversikt med informasjon om aktuelle og pågående STIPINST prosjekter. Denne oversikten gjennomgås en gang årlig i Samarbeidsarena NTNU-SINTEF, og ellers når nødvendig. Oversikten administreres i fellesskap av en koordinator fra SINTEF og en fra NTNU, tilsvarende som for INFRA og SFI ordningen. Oversikten bør inneholde relevant informasjon om de ulike STIPINST prosjektene, jf. punktlisten over. For å bidra til at oversikten er à jour anbefales det å inkludere dato for sist hver av de ansvarlige for et prosjekt bekreftet at det fremdeles er aktuelt å gjennomføre.

Angående pkt. b, så er det enighet om at ph.d. stipendiater normalt bør være ansatt ved NTNU. STIPINST ordningen er imidlertid etablert som en rekrutteringsstilling ved instituttene. Ved vurdering av ansettelsessted vil det være flere situasjonsbestemte forhold som bør vurderes, inklusive om den aktuelle kandidaten allerede er ansatt ved SINTEF. Det er ikke hensiktsmessig å komme med generelle føringer når det gjelder ansettelsessted. Det anbefales at de impliserte partene åpent diskuterer forholdene for å komme til enighet i hvert enkelt tilfelle. Det anbefales kun å etablere STIPINST prosjekter der det er enighet om ansettelsessted.

Samarbeid om STIPINST ordningen som beskrevet over vil blant annet åpne muligheten for kraftfulle felles strategiske satsinger innen valgte tema. Her er det naturlig at man også spiller på andre virkemidler, som for eksempel Gemini-sentre, konsernsatsinger, sentersatsinger og SO stillinger. Det er naturlig å komme tilbake til dette når samarbeidet om STIPINST ordningen har kommet lengre.

NTNU er SINTEFs hovedsamarbeidspartner, også når det gjelder STIPINST ordningen. SINTEF har også samarbeid om ph.d. utdanning med andre universiteter, og det legges ikke opp til et *eksklusivt* samarbeid mellom NTNU og SINTEF knyttet til STIPINST.